

Carl Nicolai Starckes tale ved Dansk Kvindesamfunds Fællesmøde

Taler

Carl Nicolai Starcke
Dr. phil.

Dato

14. august 1898

Sted

Sorø

Kvindesagens Berettigelse ligger i, at den er en Samfundssag, der hviler paa Kravet om Personlighedens Ret. At opstille det abstrakte Retfærdighedskrav fører ikke til Maalet; det er snarere en Svaghed end en Styrke. Kvinderne bør gaa den positive Vej, vise Mændene, hvad de kunne udrette til Gavn for Samfundet, og derved vinde dem. Bevægelsen har for en stor Del overset dette og er derved bleven ufrugtbar. Kvinderne have nærmest arbejdet inden for snevre Rammer for at hjælpe hist og her paa Kvindesagens Stilling; men Kvindesagen bør, med al Respekt for Fagforeningsbevægelse, ikke, blive en snever og egennyttig Bevægelse af denne Art. Der er f. Eks. Frk. Hjorts kønne Forslag til Hjælp for fattige Piger; hvorfor ikke ogsaa tænke paa unge Drengene; de trænge ogsaa til Støtte. Kvinderne her i Landet have ikke arbejdet tilstrækkeligt paa de store Maal; det kan være rigtigt at begrænse sig; men hvorfor ikke generalisere mere? det forslaar ellers ikke. Arbejdet inden for Kvindesagen drejer sig om:

- 1) Kvindens sociale Stilling i Samfundet (den kommunale og politiske Stemmeret).
- 2) Bestræbelserne for i Erhvervslivet og i Ægteskabet at skaffe hende lige Ret med Manden.

Det er naivt at tro at kunne faa Valgret ved blot at forlange den af Mændene. Disse gjorde et Arbejde for at faa den og toge den saa selv; men hvor vare Kvinderne henne, da Striden stod paa? Vare de ikke tilfredse med Mændenes Arbejde, skulde de have vist det; og vare de tilfredse, var det vel, fordi de følte sig tilstrækkelig repræsenterede gennem Mændene. Have Mændene ikke gjort Fyldest? Det er muligt — men hvad have Kvinderne da gjort? Det er anderledes i Amerika og England; der træffer man Kvinderne fremmest i det politiske Arbejde. I Amerika arbejdede de ivrigt paa Neger-slaveriets Ophævelse og under

Opstanden mod England, Tænk paa Florence Nightingale — det var en Samfundssag. Og Primroseligaen, stiftet af Aristokratiets Kvinder, hjalp Toryernes Parti til Magten under Beaconsfield.

Man kan sige, at det er vrangvilligt af Mændene at udelukke Kvinderne; men er det nu ogsaa Sandt? I det politiske Liv er det det selvstændige politiske Arbejde, det kommer an paa.

I det kommunale Liv stiller det sig noget anderledes; der har Kvinderne, foruden at betale deres Skat, spredt og enkeltvis udrettet et Arbejde, og før eller senere vil og maa ogsaa den kommunale Valgret tilfalde dem. I Erhvervslivet er Kvinderne ligeledes naaet godt frem her hjemme; det er deres stærke Side. Paa dette Omraade have Kvinderne faktisk bidraget til, at der er kommen en anden Aand ind i Samfundet end den, der findes i Lovene. Sæder og Skikke ville som oftest være et Stykke forud for Lovene, som derfor ere et Udtryk for en forbigangen Tid.

Det bør ikke opfattes som en Krænkelser, at Manden har været den ridderlige, den beskyttende; thi for hver en selvstændig Mand var der hundrede uselvstændige Kvinder; det er ikke af Brutalitet og Herskesyge, at Mændene efter Loven ere de overlegne. Stuart Mills Bog — Kvindernes store Bog — har *een* Plet: sin Titel; thi den er bleven til et usandfærdigt Kamptraab.

Kvinderne skulle ikke søge at befri sig for Mændenes Herredømme ved at betone hans Egoisme; men de skulle vise, at de sidde inde med Betingelser for at kunne bruges i det offentlige Liv. De skulle tage Hjemmets og Samfundets Sager op, vise Manden, hvad han har ladet ligge, og hvor han har grebet fejl. De skulle ikke finde sig i at maatte tage Eksaminer uden at maatte bruge dem; hvorfor lade de sig udelukke fra Sagførerbestillingen; der kunde jeg ønske, at de vare gaaede noget stærkere frem. Særlig paa Skolesagernes Omraade bør Kvinderne se at faa et Ord med, hvis de have noget nyt at sige. De bør tage sig af Samfundets Stedbørn og vise, at de have amour de soi og ikke amour propre.

Kilde

Kvinden og Samfundet. Årg. 14, nr. 9: ss. 151ff. Udg. af Dansk Kvindesamfund.

Kildetype

Maskinskrevet manuskript

Tags

Kvindebevægelsen, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/carl-nicolai-starckes-tale-ved-dansk-kvindesamfunds-faellesmode>